

Vergeet niet te smeren, niet zozeer de assen maar wel jezelf i.v.m. zonkracht..

Analyse van Lex: saai boel deze kaart. Een kleine kern van hogedruk boven de Baltische staten en één boven de Balearen en een, ook weer kleine, kern van lagedruk boven de Balkan beheersen het weerbeeld boven Nederland. Veel verschil in luchtdruk is er echter niet zodat we kunnen spreken van heeeeeeeel rustig weer, nauwelijks wind B 2 á 3, vnl. uit ZO tot ZW. Licht tot half bewolkt en over het algemeen droog. Molenaars zouden in dit geval thuisblijven en als ze dan toch op de molen zouden zijn werd er geschilderd, aangeveegd of andere klusjes die waren blijven liggen. Als de molen al wil draaien dan met alles ervoor en geen belasting.

Het KNMI vindt er dit van: *zaterdag overdag zijn er zonnige perioden, maar vooral dieper landinwaarts ontstaan er vrij veel stapelwolken. Het blijft echter vrijwel overal droog. De maximumtemperatuur loopt uiteen van 23°C in de kustgebieden tot ca. 26°C landinwaarts. De wind draait naar zuidwest tot west en is zwak tot matig. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Hoofdstuk 13 geheel leren

1. Welke zeilvoering vandaag met belaste en onbelaste molen?
2. Welke kenmerken heeft de pelmolen t.o.v. de korenmolen? Waarom?
3. Van welke windkracht af werd er gepeld?
4. Pellen is een gevaarlijke bezigheid. Welke uitvinding zorgde ervoor dat het risico wat minder werd?
5. Wat is het verschil tussen de Zaanse en de Groninger pelmolens?
6. Wat zijn nog ander verschillen tussen de Zaanse en Groningse molens?
7. Wat zijn harpen en wat is een waaielij?
8. Als je van bovenaf op het spoorwiel kijkt zie je vier steenrondsels, twee kleine en twee wat grotere. Leg uit hoe dit zit en in wat voor molen ben je aangeland?
9. Welke spil is langer? Maal- of pelspil en waarom?
10. Waarom zitten er om de pelsteen geen ijzeren banden? Is veel veiliger.
11. Geef eens kort weer hoe het pelproces verloopt?
12. Hoe groot is de ruimte tussen pelblik en pelsteen? Is dit ook aan te passen?
13. Wat zijn zoggaten? Waar zitten ze en wat is hun functie?
14. Hoe noem je die stofbende die het pellen oplevert? Waar laat je het en wat kun je er eventueel nog mee doen?
15. Waarom is het pellen in Groningen nog veel langer doorgegaan dan in het westen?
16. **(H)** Het is in de zomer wat broeierig warm met wind uit het ZO. Waar moet je op letten?
17. **(H)** Er nadert een depressie en deze trekt ten Z langs. Wat ga je doen?
18. **(H)** Hoe zijn de verhoudingen Gevlucht : Scheprad, Gevlucht : Vijzel, Gevlucht : Pelsteen en Gevlucht : Maalsteen?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Hoofdstuk 13 geheel leren

1. Welke zeilvoering vandaag met belaste en onbelaste molen?
Onbelast vier lange halven, belast alles er voor en kijken of het lukt. Belast kan er niet worden gedraaid. Onbelast vier volle. Wel opletten (onweer) met deze wind.
2. Welke kenmerken heeft de pelmolen t.o.v. de korenmolen? Waarom?
De pelmolen heeft/had een breder gevluucht met een diepere zeeg. Het pellen kost erg veel kracht dus het gevluucht werd breder en dieper gemaakt.
3. Van welke windkracht af werd er gepeld?
Vanaf windkracht 5 tot 7, afhankelijk van welke richting de wind kwam en seizoen.
4. Pellen is een gevaarlijke bezigheid. Welke uitvinding zorgde ervoor dat het risico wat minder werd?
De zelfzwichting zorgde hiervoor omdat vlagen konden worden opgevangen en het toerental kon worden begrensd.
5. Wat is het verschil tussen de Zaanse en de Groninger pelmolens?
De Groninger pelmolens konden ook koren malen als er te weinig wind was om te pellen, de Zaanse konden alleen pellen.
6. Wat zijn nog ander verschillen tussen de Zaanse en Groningse molens?
De Zaanders kunnen de pelstenen lichten, de Groningers niet. De Zaanders hebben altijd een voorloper en naloper pelkoppel, de Groningers niet altijd.
7. Wat zijn harpen en wat is een waaielij?
De Zaanders hebben een warme en koude harp, de Groningers een waaielij. Dit zijn werktuigen om de gerst en gort te reinigen en de kafjes en dust worden er afgeblazen. Tevens dienen ze om de gort op grootte te sorteren.
8. Als je van bovenaf op het spoorwiel kijkt zie je vier steenrondsels, twee kleine en twee wat grotere. Leg uit hoe dit zit en in wat voor molen ben je aangeland?
Bij vier steenrondsels ben je in elk geval in een Groninger pel/korenmolen (zie antwoord op 5 en 6). De kleine steenrondsels zijn van de pelspillen, de grotere van de maalspillen.
9. Welke spil is langer? Maal- of pelspil en waarom?
De pelspil is altijd langer dan de maalspil, het pellen gebeurt onder de maalzolder.
10. Waarom zitten er om de pelsteen geen ijzeren banden? Is veel veiliger.
Ja dat wel maar dan is er niet mee te pellen want dit gebeurt aan de zijkant.

11. Geef eens kort weer hoe het pelproces verloopt?

Er wordt gerst via een kleine inlaatkaar op de draaiende pelsteen gestort van de voorloper. De gerst wordt naar de buitenkant van de steen geslingerd en danst daar tussen de zijkant van de steen en het pelblik op en neer. Na een korte tijd wordt de gerst hiertussen uitgelaten in een schootemmer en vervolgens in de naloper gestort. Dit proces wordt vervolgens enkele malen (tot 6 keer) herhaald om tot het eindproduct gort te komen. Tussen de gangen door wordt de gerst/gort steeds in de waaierij gereinigd.

12. Hoe groot is de ruimte tussen pelblik en pelsteen? Is dit ook aan te passen?

10 tot 15 mm. De steen slijt aan de buitenkant en wordt dus kleiner. De pelkuip bestaat uit 4 delen waartussen kuipstokken zitten. De kuip is door verwijdering van deze stokken precies af te stellen.

13. Wat zijn zoggaten? Waar zitten ze en wat is hun functie?

Zoggaten zijn waaievormige openingen in de steen aan de onderzijde. Ze dienen voor aanvoer van lucht naar de buitenkant zodat de gerst/gort op en neer kan bewegen en het zorgt ook voor koeling.

14. Hoe noem je die stofbende die het pellen oplevert? Waar laat je het en wat kun je er eventueel nog mee doen?

Tijdens het pellen ontstaat dust en deze dust wordt opgeslagen in het dusthok. Het wordt gebruikt als veevoer. Het verhaal gaat dat er ook wel spekkendikken van werden gebakken, een Groninger streekproduct. Waarschijnlijk niet waar, tenzij het om heel arme mensen ging.

15. Waarom is het pellen in Groningen nog veel langer doorgegaan dan in het westen?

Gort bleef langer het volksvoedsel in Groningen. Elders begon o.a. rijst veel meer in te komen.

16. **(H)** Het is in de zomer wat broeierig warm met wind uit het ZO. Waar moet je op letten?

Wind uit het ZO blijft meestal niet lang en de kans op onweer uit die hoek is groot in de zomer.

17. **(H)** Er nadert een depressie en deze trekt ten Z langs. Wat ga je doen?

Geen paniek. Je legt de kruiketting krimpnd en kruit mee. Bij het verlaten van de molen de ketting wel weer ruimend leggen!!

18. **(H)** Hoe zijn de verhoudingen Gevlucht : Scheprad, Gevlucht : Vijzel, Gevlucht : Pelsteen en Gevlucht : Maalsteen?

Gevlucht:Scheprad= 2 : 1, Gevlucht:Vijzel= 1 : 2, Gevlucht:Pelsteen= 1 : 9 á 10, Gevlucht:Maalsteen= 1 : 6.

